

Српско песништво друге половине XX века

29-V-2011

Антологија „Десет дека душе”, коју је приредио и превео Роберт Ходел, двојезично, на немачком и српском језику, објављена у Немачкој

Издавачка кућа „Leipziger Literaturverlag” из Немачке објавила је антологију српске поезије друге половине XX века „Десет дека душе”, двојезично, на немачком и српском језику. Књигу је приредио и превео Роберт Ходел. У антологији су заступљени: Бранко Чучак, Драган Јовановић Данилов, Војислав Деспотов, Даринка Јеврић, Злата Коцић, Милош Комадина, Владимир Копицл, Тања Крагујевић, Радмила Лазић, Раша Ливада, Мирослав Максимовић, Мирослав Цера Михаиловић, Милан Милишић, Снежана Минић, Иван Негришорац, Рајко Петров Ного, Душко Новаковић, Милутин Петровић, Иван Растегорац, Исмет Реброња, Ђорђо Сладоје, Новица Тадић, Милосав Тешић, Стеван Тонтић, Небојша Васовић, Никола Вујчић, Јован Зивлак и Слободан Зубановић.

Реч је, објашњава Ходел, о генерацији рођеној између 1940. и 1960. године. Избор је начињен на основу постојећих антологија, књижевно-историјских текстова и предлога познатих критичара и песника. Сви аутори су заступљени са по седам песама, како би се стекла целовитија слика о њиховом песничком делу. Пошто су старији песници, рођени четрдесетих година прошлог века, почели да пишу и објављују већ шездесетих, избор представља својеврсну панораму српског песништва последњих пет деценија. Дакле, антологија представља неку врсту историје српске поезије друге половине XX века.

Као претходницу песама сабраних у овој антологији треба навести емоционално обележену лирику која је отворена за интимне и личне исповести, која је представљала прву реакцију на соцреалистичку књижевност послератног времена. Ово укидање „првенства колективног”, нашло је у српској поезији посебан израз код Стевана Раичковића, а у Хрватској код аутора окупљених око часописа „Кругови”: Славко Михаљић, Миливој Славичек, Иван Славинг, Антун Шолаја,

Роберт Ходел

и раније Весне Парун и Јуре Каштелана. На ову „неоромантичну” струју, надовезали су се, у српском песништву, Васко Попа и Миодраг Павловић, два песника који су радикално прекинули са поезијом „меког и нежног штимунга” (Јован Деретић) и тиме иницирали „другу модерну”. Ова струја, која се позива на песнике „прве модерне”, као што су: Милош Црњански, Момчило Настасијевић, Иво Андрић, Мирослав Крлежа или Марко Ристић, оставила је трајни печат на период од 1950. до 1960. године.

Када су шездесетих година прошлог века, Иван Растегорац, Милутин

Петровић, Милан Милишић, Исмет Реброња, Рајко Петров Ного, Раша Ливада, Јован Зивлак... почињали да објављују своје стихове, дошли су у „сукоб” са две оријентације „друге модерне”. Прва, са Бориславом Радовићем и Велимиром Лукићем, носила је неосимболистичке црте и била је окренута природи и чистој лирици, друга, са другом фазом стваралаштва Миодрага Павловића, Ивана В. Лалића и Јована Христића, показивала је неокласицистичке црте и усмерила пажњу

његу (Раша Ливада песмама „Поглед на реку” и „Поглед на поглед”), седамдесетих година је уследио повратак сопственој традицији (Даринка Јеврић „Фреска”, Тања Крагујевић „Лета”, Рајко Петров Ного „Из пазува Бога”). Истовремено, седамдесетих година, влада ангажовано песништво, које, у езоповском маниру, указује на друштвене и политичке неправилности (Раша Ливада, Новица Тадић, Бранко Чучак). Веристичке тенденције у песништву посебно заступају: Новица Тадић, Милош Комадина, Душко Новаковић, Небојша Васовић, Мирослав Максимовић...

Крајем седамдесетих и почетком осамдесетих, неки авангардисти, скоро неприметно, попримили су одлике постмодерниста (Владимир Копицл, Војислав Деспотов), користе се и дијалекти (Мирослав Цера Михаиловић), а јављају се и одређене шаблонизације (Небојша Васовић), нагомиланавање цитата (Никола Вујчић) и поетизација свакодневице (Слободан Зубановић).

Време распада Југославије, и политичке последице тог чина, Роберт Ходел веома објективно описује. Пошто се одлучио да заступљене песнике представи са по седам песама, многи значајни песници, наравно, нису могли да уђу у ову антологију. Ходел помиње читав низ имена: Радомир Андрић, Драгомир Брајковић, Зоран Ђерић, Гојко Ђого, Милан Ђорђевић, Марија Кнежевић, Милосав Крсмановић, Здравко Крсмановић, Зоран М. Мандић, Милован Марчетић, Братислав Милановић, Живорад Недељковић, Милан Ненадић, Васа Павковић, Адам Пуслојић, Миодраг Раичевић, Владан Ракић, Слободан Ракић, Миролуб Тодоровић, Миљурко Вукадиновић...

У избору песника за антологију „Десет дека душе”, Ходелу су помагали: Ана Тркуља, др Олга Елејмајер Животић, др Сеад Поробић, Петер Салден и Огњенка Бехр. Штапање књиге помогла је Фондација Карла Х. Литца. З. Раичевић

Hundert Gramm Seele

Deset deka duše

Serbische Poesie aus der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts

herausgegeben und übertragen von Robert Hodel

Насловна страна антологије

на историју. За обе оријентације, сматра Ходел, била је од велике важности расправа са егзистенцијализмом. Неокласицистичко песништво је, при том, у толикој мери добило на утицају, да је са своје стране поново подстицало бурне реакције. На важном месту овде стоје рана љубавна лирика и естрадна поезија Матије Бећковића и популарно озвучено песништво Душка Трифуновића.

Док је шездесетих година млада генерација песника, пуна ентузијазма, рушила табуе и остваривала се, не само на целокупном југословенском простору, већ и далеко изван